บทที่ ๔ ระเบียบคำสั่งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องทุกข์ การร้องเรียน และบัตรสนเท่ห์

ที่ น.ว.๑๔๘/๒๕๐๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

พฤศจิกายน ๒๕๐๒

เรื่อง บัตรสนเท่ห์

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้รับรายงานจากศูนย์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ว่าการที่ทางราชการรับฟังบัตรสนเท่ห์นั้นได้ผลน้อย จากสถิติที่สำรวจไว้ปรากฏว่ามีมูลความจริงเพียง ๓๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และยังมีผลเสียหายที่เกิดขึ้นอีก คือ

๑. เปิดโอกาสให้มีการกลั่นแกล้งกัน

๒. ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

๓. ต้องเสียกำลังเจ้าหน้าที่ไปทำการสืบสวน

๔. ทำให้เจ้าหน้าที่เสียกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๕. เจ้าหน้าที่ไม่กล้าปฏิบัติงานโดยเด็ดขาดเพราะกลัวถูกบัตรสนเท่ห์

๖. สนับสนุนให้ประชาชนเป็นคนขลาดไม่กล้าแสดงความจริง

ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยในการที่ไม่รับพิจารณาบัตรสนเท่ห์ เว้นแต่บัตรสนเท่ห์รายใดที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอน จึงควรรับพิจารณาเฉพาะเรื่องเฉพาะราย และเห็นว่าเนื่องจากบัตรสนเท่ห์นี้มีส่งให้ยังกระทรวงทบวงกรมต่างๆ หลายแห่ง เมื่อจะไม่รับพิจารณาแล้วก็ควรจะได้มีระเบียบเพื่อปฏิบัติในแนวเดียวกันทั้งหมด

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาแล้วเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

จึงขอยืนยันมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คำชี้แจงกองทัพบก

เรื่อง การกล่าวโทษข้าราชการกองทัพบกและการร้องขอสิทธิเพิ่มเติมบัตรสนเท่ห์

.....

ตามที่กองทัพบกได้เคยชี้แจงให้ นขต.ทบ.ได้ทราบ ว่าถ้าหากข้าราชการในกองทัพบกจะร้องเรียนเรื่องใดๆ ก็ตาม ขอให้ร้องเรียนตามสายการบังคับบัญชา อย่าได้ร้องเรียนตามหนังสือพิมพ์หรือร้องเรียนแบบบัตรสนเท่ห์ถึงผู้บังคับบัญชาชั้นสูง หรือร้องเรียนต่อผู้อื่นนอกหน่วยกองทัพบก แต่ยังปรากฏว่ายังมีผู้ที่ฝ่าฝืนและไม่เข้าใจในเจตนาดีของผู้บังคับบัญชาอยู่ เพราะยังปรากฏมีการเขียนบัตรสนเท่ห์กล่าวโทษข้าราชการในกองทัพบกอยู่เสมอๆ การปฏิบัติเช่นนั้นไม่ใช่เป็นนิสัยของทหารที่มีวินัยพึงกระทำอย่างยิ่ง ถ้าหากข้าราชการผู้ใดต้องได้รับความเดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือเห็นผู้ที่ประพฤติตนส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือคิดร้ายต่อประเทศชาติ หรือทางราชการก็ให้ร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงถัดไปตามลำดับจนถึงผู้บัญชาการทหารได้ ซึ่งเรื่องนี้มีระเบียบการร้องทุกข์อยู่แล้ว

จึงขอย้ำเตือนอีกครั้งว่า การกล่าวโทษและการร้องขอสิทธิอย่างเลื่อนลอยแบบบัตรสนเท่ห์เป็นวิธีการที่ทหารไม่พึงปฏิบัติ ขอให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นได้ชี้แจงผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้าใจ และคอยสอดส่องดูแลอย่าให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเขียนบัตรสนเท่ห์กล่าวโทษข้าราชการในกองทัพบก หรือร้องเรียนขอสิทธิตามหนังสือพิมพ์หรือต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูง หรือร้องเรียนต่อผู้อื่นนอกหน่วยกองทัพบกอีกสืบต่อไป

(ลงชื่อ) พลเอก ก. สีวะรา

(กฤษณ์ สีวะรา)

ผู้บัญชาการทหารบก

๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๗

กรมกำลังพลทหารบก

(สำเนา ทบ.รับที่ ๔๔๗๖ ลง ๒๘ เม.ย.๒๖) ปชน.๒๔๓ - ๒๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ.

ที่ต่อ กห ๐๓๑๕/๕๘๒๕ **วันที่** ๑๖ พ.ค.๒๖

เรื่อง การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕

.....

เรียน ผบ.ทบ. (ผ่าน เสธ.ทบ.)

อ้างถึง อนุมัติ ผบ.ทบ.ท้ายบันทึกข้อความ กพ.ทบ.ที่ กห ๐๓๑๕/๑๗๑๗ ลง ๒๒ เม.ย.๒๖ เรื่อง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๖ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือ กระทรวงการคลัง ที่ กค.๐๕๐๑/ว.๒๑๕๕ เรื่องการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ลง ๑๔ ม.ค.๒๖

๒. บันทึกข้อความ สปช.ทบ.ทหาร ที่ กห ๐๓๐๑(๐๒)/๒๔๐๑ ลง - มี.ค.๒๖

๑. ตามอ้างถึง ผบ.ทบ.ได้อนุมัติให้ นขต.ทบ.ทราบ และยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑ ต.ค.๒๕ เป็นต้นไปแล้ว บัดนี้ บก.ทหารสูงสุด ได้เสนอ ทบ.ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ เกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕ ข้อ ๓๕

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ในสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ มีรายละเอียดดังนี้คือ

๒.๑ ลูกจ้างประจำร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่น หรือมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้

๒.๒ เหตุร้องทุกข์ ต้องเกิดจากผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้อง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕ และเป็นกรณีที่ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ในการนี้ให้ร้องทุกข์ภายในสามสิบวันนับแต่วันรับทราบ หรือควรได้รับทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

๒.๓ การร้องทุกข์ ให้ร้องทุกข์ด้วยวาจาต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งเสียก่อน หากได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ หรือไม่ได้รับคำชี้แจงภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันร้องทุกข์

ด้วยวาจา ก็ให้ยื่นร้องทุกข์เป็นหนังสือต่อปลัดกระทรวง อธิบดีหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงซึ่งผู้ร้องทุกข์สังกัดอยู่

ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากปลัดกระทรวง ให้ร้องทุกข์ต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจร้องทุกข์ด้วยวาจาได้ ก็ให้ยื่นเรื่องร้องทุกข์เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบหรือควรได้รับที่เรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

๒.๔ เมื่อได้รับคำร้องทุกข์ด้วยวาจาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ร้องทุกข์โดยเร็ว หากเห็นเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวไม่อาจชี้แจงจนเป็นที่พอใจได้ก็ให้รีบรายงานตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ

๒.๕ การร้องทุกข์เป็นหนังสืออย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๕.๑ ระบุวัน เดือน ปี ที่ร้องทุกข์

๒.๕.๒ ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

๒.๕.๓ ระบุความประสงค์ของการร้องทุกข์

๒.๕.๔ ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์

๒.๖ กำหนดระยะเวลาการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๓ ควรถือปฏิบัติเช่นเดียวกับกำหนดเวลาสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ

การวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชาให้เป็นที่สุด จะร้องทุกข์ต่อไปอีกมิได้

๒.๗ เหตุร้องทุกข์ที่เกิดก่อนหนังสือนี้ใช้บังคับ แต่ไม่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ในนับระยะเวลาแต่วันรับทราบหรือควรได้รับทราบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหนังสือฉบับนี้

๓. กพ.ทบ.พิจารณาแล้วเห็นว่า สำหรับข้อบังคับทหารว่าด้วยคนงาน ที่ ๘/๑๒๕๕๗ ลง ๒๖ ก.ย.๘๒ ไม่ได้กำหนดให้สิทธิแก่ลูกจ้างในการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาแต่อย่างใด ส่วนหลักเกณฑ์ในการร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหารนั้นใช้เฉพาะสำหรับทหารเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๒๕ ข้อ ๓๕ กำหนดให้สิทธิแก่ลูกจ้างในการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา และกระทรวงการคลังได้วางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ไว้ตามข้อ ๒ จึงเห็นควรแจ้ง นขต.ทบ.เพื่อทราบและยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

๔. ข้อเสนอ เห็นควรอนุมัติให้ดำเนินการตามข้อ ๓

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากชอบด้วยดำริ กรุณาอนุมัติตามที่เสนอในข้อ ๔ ทั้งนี้ อยู่ในอำนาจของ เสธ.ทบ. ตามคำสั่ง ทบ. ที่ ๕๔๕/๒๕๒๒ ลง ๒๔ ต.ค.๒๒

(ลงชื่อ) พล.ต.สุมน ศุกระเศรณี

จก.กพ.ทบ.

เรียน ผบ.ทบ.(ผ่าน เสธ.ทบ.)

เห็นควรอนุมัติตามที่ กพ.ทบ.เสนอในข้อ ๔

(ลงชื่อ) พล.ท. น. พิณสายแก้ว
ผช.เสธ.ทบ.ฝกพ.
๒๕ พ.ค.๒๖

ลงชื่อ พล.ท.บรรจบ บุนนาค
รอง เสธ.ทบ.(๒)
๒๕ พ.ค.๔๖

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๒๘๗๗๑๗๒)

ที่ กห ๐๔๐๑/๓๐๓๕ **วันที่** ๒๘ มี.ค.๔๒

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่าด้วยกระทำผิดวินัย

เสนอ จบ.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ กพ.ทบ.ที่ต่อ กห ๐๔๐๑/๓๐๓๕ ลง ๑๘ มี.ค.๔๕

เพื่อกรุณาทราบและปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ดังมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

(ลงชื่อ) พ.อ.บันเทิง พูนขำ

(บันเทิง พูนขำ)

รอง จก.กพ.ทบ.ทำการแทน

จก.กพ.ทบ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๒๕๗๗๑๗๒)

ที่ กห ๐๔๐๑/๓๐๓๕ **วันที่** ๒๕ มี.ค.๔๒

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่าด้วยกระทำผิดวินัย

เรียน ผบ.ทบ. (ผ่าน ผช.ผบ.ทบ.(๑))

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ สม. ที่ (ฉบับ กห เลขรับ ๑๑๕๐๐/๔๑) ลง ๑๒ ม.ค.๔๒

๑. สม. แจ้งให้ทราบและถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๒ ธ.ค.๔๑ ซึ่งเห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ดังนี้

๑.๑ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการในเบื้องต้น ให้ถือเป็นความลับทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้งตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๑.๒ ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการโดยปิดชื่อผู้ร้อง หรือสำเนาบัตรสนเท่ห์ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใดหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ให้รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องราวทราบ

๑.๓ ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราวต่างๆ แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบในทางลับหลังจากที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ และภายหลังการสืบสวนในเวลาอันสมควร

๑.๔ ถ้าปรากฏว่ามีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมืองให้ดำเนินคดีทางอาญา ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัยให้ดำเนินการสอบสวนหรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๑.๕ ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจสั่งการที่สมควร เพื่อคุ้มครองผู้ร้องพยาน และบุคคลที่ให้ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียนการเป็นพยานหรือการให้ข้อมูลนั้น

๑.๖ ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับ เพื่อหาข้อเท็จจริงหากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษ หรือบุคคลภายนอก และความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่ แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาณเลินเล่ออย่างร้ายแรง

หน่วยงานต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๒. กพ.ทบ.พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยและให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป ซึ่ง รมว.กห. (ปล.กห.รับคำสั่ง) แจ้งให้ส่วนราชการในสังกัด กห. ทราบและถือปฏิบัติ จึงเห็นควรแจ้งให้ นขต.ทบ. (ระดับกองพัน) ทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๓. ข้อเสนอ เห็นควรให้ สบ.ทบ.สำเนาแจ้ง นขต.ทบ. (ระดับกองพัน) ทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควร กรุณาอนุมัติตามเสนอในข้อ ๓ ทั้งนี้อยู่ในอำนาจของ ผบ.ทบ. ซึ่งมอบให้ ผช.ผบ.ทบ.(๑) ตามคำสั่ง ทบ.ที่ ๕๙๑๗/๒๕๓๙ ลง ๑๑ พ.ย.๓๙

(ลงชื่อ) พล.ต.เฉกิง นิรัติศัย

(เฉกิง นิรัติศัย)

จก.กพ.ทบ.

เรียน ผบ.ทบ. (ผ่าน ผช.ผบ.ทบ.(๑))

เห็นควรอนุมัติตามที่ กพ.ทบ.เสนอในข้อ ๓

(ลงชื่อ) พล.ท.สินาด รัตนพฤกษ์

ผช.เสธ.ทบ.ฝกพ.

๒๗ มี.ค.๔๒

(ลงชื่อ) พล.ท.พัฒนะ พุธานนท์

รอง เสธ.ทบ.(๒)

๒๗ มี.ค.๔๒

อนุมัติในข้อ ๓

รับคำสั่ง ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.อ.เรวัต บุญทับ

• ผช.ผบ.ทบ.(๑)

๒๘ มี.ค.๔๒

(สำเนา)

(สำเนาฉบับ กห.เลขรับ ๑๑๕๐๐/๔๑)
ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘

ปค.๑.๕.๓๕๘
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายชื่อมติคณะรัฐมนตรี/คำสั่งนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยที่ยกเลิก
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๕๑๒๕ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑
๓. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๕.๒/๕๘๐ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑
๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐

เดิมคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเกี่ยวกับระเบียบการสอบสวนเรื่องราวร้องกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยและการรับพิจารณาบัตรสนเท่ห์จำนวน ๒ ฉบับ และคำสั่งนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการสอบสวนเรื่องราวร้องทุกข์กล่าวโทษข้าราชการจำนวน ๑ ฉบับ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยดังกล่าวได้ถือปฏิบัติมานานแล้ว สมควรนำมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมารวบรวมปรับปรุงแก้ไข และยกร่างเป็นหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ใหม่ให้มีความสมบูรณ์อยู่ในฉบับเดียวกัน โดยมีความสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ละเอียดชัดเจนสะดวกในการอ้างอิง และเหมาะสมในการถือปฏิบัติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้นำหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยตามมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมากำหนดขึ้นใหม่ ซึ่งกระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาความเห็นดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวโดยพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ทั้ง ๓ ฉบับ และกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยขึ้นใหม่ ดังนี้

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการในเบื้องต้น ให้ถือเป็นความลับทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้งตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๒. ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการ โดยปิดชื่อผู้ร้องหรือสำเนาบัตรสนเท่ห์ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใดหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ให้รับดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องราวทราบ

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราวฯ แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบในทางลับ หลังจากที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์และภายหลังการสืบสวนในเวลาอันสมควร

๔. ถ้าปรากฏว่ามีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำเนินคดีทางอาญา ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการสอบสวนหรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๕. ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องและพยานอย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียนหรือการเป็นพยานนั้น

๖. ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับเพื่อหาข้อเท็จจริง หากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษ หรือบุคคลภายนอก และความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่ แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ลงมติว่า

๑. อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่งนายกรัฐมนตรีเรื่องการสอบสวนเรื่องราวร้องทุกข์กล่าวโทษข้าราชการ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๖ เรื่องระเบียบการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ เรื่องบัตรสนเท่ห์ทั้ง ๓ ฉบับ

๒. เห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียน กล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอโดยปรับปรุงข้อ ๕ เป็นว่า "ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องพยาน และบุคคลที่ให้ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยาน หรือการใช้ข้อมูลนั้น" และให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ และ ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วิษณุ เครืองาม

(วิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารงานสารสนเทศ

โทร. ๒๘๐๑๔๔๕ โทรสาร ๒๘๐๑๑๔๖, ๒๘๒๔๐๔๕

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สม. (กลาง สสน.สม. โทร. ๒๒๑๒๘๖๘ โทร.ทหาร ๕๒๕๒๓๐๗)

ที่ (ฉบับ กห.เลขรับ ๑๑๘๐๐/๔๑) **วันที่**

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

.....

เรียน ปล.กห.

๑. ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลง ๒๕ ธ.ค.๔๑ แจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๒ ธ.ค.๔๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยขึ้นใหม่รวม ๖ ข้อ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ โดยปรับปรุงข้อ ๕ เป็น "ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องเรียน พยาน และบุคคลที่ให้ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยาน หรือการให้ข้อมูลนั้น" และให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป ความละเอียดตามเรื่องที่แนบ

๒. สม.พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า

๒.๑ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวในข้อ ๑ มานี้ เห็นควรเสนอส่วนราชการในสังกัด กห. เพื่อทราบและถือปฏิบัติ

๒.๒ เรื่องมติคณะรัฐมนตรีที่ต้องสำเนาส่งส่วนราชการต่างๆ เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่ในอำนาจของ รมว.กห. ซึ่ง ปล.กห.ได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนและสั่งการในนามของ รมว.กห. ตามผนวก ข. ข้อ ๑.๑๑ แนบท้ายคำสั่ง กห. (เฉพาะ) ที่ ๕๑/๓๖ ลง ๒๔ ส.ค.๓๖ เรื่องมอบอำนาจให้ ปล.กห.ทำการแทนและสั่งการในนามของ รมว.กห.

๓. <u>ข้อเสนอ</u> เห็นสมควรสำเนามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสนอ นขต.กห., นขต.สบ. และองค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของ กห. เพื่อทราบและถือปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาตามข้อ ๓

(ลงชื่อ) พล.ท.พลเดช จุลเสน

รอง จก.สม.ทำการแทน

จก.สม.

๑๒ ม.ค.๔๒

๑๒ ม.ค.๔๒
(ลงชื่อ) พล.ร.อ.โสภณ วัฒนะศิริ ร.น.
รอง ปล.กห.
๑๔ ม.ค.๔๒

ดำเนินการตามข้อ ๓
รับคำสั่ง รมว.กห.
(ลงชื่อ) พล.อ.ธีรเดช มีเพียร
ปล.กห.
๑๕ ม.ค.๔๒

(สำเนา สบ.ทบ.รับที่ ๓๑๐๕๖ ลง ๒๓ ธ.ค.๔๘) ๖๐๒-๔๘(๓)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๐-๒๒๘๙๗-๘๐๖๕)

ที่ต่อ กห ๐๔๐๑/๓๗๗๐๙ **วันที่** ๘ ธ.ค.๔๘

เรื่อง การดำเนินการเรื่องราวร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำที่ผิดกฎหมาย

เรียน ผบ.ทบ. (ผ่าน ผช.ผบ.ทบ.(๒))

อ้างถึง หนังสือ กพ.ทบ.ที่ กห ๐๔๐๑/๓๐๓๕ ลง ๑๙ มี.ค.๔๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๔.๓๓/ว ๖๘๑๒ ลง ๒๒ พ.ย.๔๘

๑. สำนักนายกรัฐมนตรี แจ้งให้ทราบและถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการเรื่องราวร้องทุกกข์กล่าวโทษ และแจ้งเบาะแสการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องกับการมั่นคงของประเทศที่ประชาชนยื่นคำร้องต่อนายกรัฐมนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ร้องมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรให้ปฏิบัติตามมติ ครม. เมื่อ ๒๒ ธ.ค.๔๑ และกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนี้

๑.๑ ในเบื้องต้นให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอน

๑.๒ ส่งสำเนาเรื่องโดยปกปิดชื่อผู้ร้องให้ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในทางลับ

๑.๓ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่อง แจ้งให้ผู้ร้องกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบในทางลับ หลังจากได้รับเรื่องและภายหลังการสืบสวนไม่เกิน ๑๕ วัน โดยหากปรากฏว่ามีความจริงอันเป็นกรณีความผิดกฎหมายบ้านเมืองให้ดำเนินคดีอาญา กรณีความผิดวินัยให้ดำเนินการสอบสวนหรือตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามระเบียบของทางราชการ

๑.๔ ให้มีการคุ้มครองผู้ร้อง และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยประสานขอความร่วมมือให้ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้มีการพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง ดังนี้

๑.๔.๑ กรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ เห็นควรส่งเรื่องให้สภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑.๔.๒ กรณีที่อาจมีผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง เห็นควรสรุปสาระสำคัญตามคำร้อง เฉพาะที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องจะสามารถนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่นำส่งเอกสารคำร้องต้นฉบับ รวมทั้งหากมีความจำเป็นเห็นควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การคุ้มครองผู้ร้องเป็นพิเศษรายกรณีด้วย ทั้งนี้หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องประสานร้องขอทราบข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมให้พิจารณาเป็นรายกรณี

๑.๔.๓ กรณีที่อาจเกี่ยวข้องกับคดี หรือทำให้เป็นคดีความได้ เห็นควรแจ้งรายละเอียดเฉพาะที่หน่วยงานเจ้าของเรื่อง จะสามารถนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ โดยอาจมีการปกปิดข้อความตามคำร้องบางส่วนด้วยก็ได้ ทั้งนี้หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องประสานร้องขอทราบข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมให้พิจารณาเป็นรายกรณี

๑.๔.๔ กรณีที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นควรส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการที่สูง หรือเหนือกว่าส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ถูกร้อง และส่งเรื่องให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน หรือสอบสวนเรื่องร้องเรียนของส่วนราชการ หรือหน่วยงานนั้นเป็นการเฉพาะด้วย

๑.๕ หากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว ให้ถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้ราชการเสียหาย เห็นควรให้มีการดำเนินการทางวินัย

๒. กพ.ทบ.พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ให้ส่วนราชการต่างๆ ปฏิบัติตาม มติ ครม.เมื่อ ๒๒ ธ.ค.๔๑ ซึ่ง ทบ.ได้ยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ตามหนังสือที่อ้างถึงและในเรื่องนี้ได้ให้มีการพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีพิเศษในเรื่องการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ จึงเห็นควรรับทราบตามข้อ ๑ และแจ้งให้ นขต.ทบ.ทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๓. <u>ข้อเสนอ</u> เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ รับทราบตามข้อ ๑

๓.๒ ให้ สบ.ทบ.สำเนาแจ้ง นขต.ทบ.ทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควร กรุณาอนุมัติตามเสนอในข้อ ๓ ทั้งนี้อยู่ในอำนาจของ ผบ.ทบ. ซึ่งมอบให้ ผช.ผบ.ทบ.(๒) อนุมัติตามคำสั่ง ทบ. ที่ ๖๗๘/๒๕๔๗ ลง ๓๐ ธ.ค.๔๗ และคำสั่ง ทบ.ที่ ๖๒๕/๒๕๔๘ ลง ๔ ต.ค.๔๘

(ลงชื่อ) พล.ต.อภิชัย พิณสายแก้ว

(อภิชัย พิณสายแก้ว)

จก.กพ.ทบ.

เรียน ผบ.ทบ.(ผ่าน ผช.ผบ.ทบ.(๒))

- เห็นควรอนุมัติตามที่ กพ.ทบ.เสนอในข้อ ๓

(ลงชื่อ) พล.ท.มนตรี ชมฎจันทร์

ผช. เสธ. ทบ. ฝกพ.

๑๓ ธ.ค.๔๘

- อนุมัติในข้อ ๓

รับคำสั่ง ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.อ.ไพศาล กตัญญู

ผช.ผบ.ทบ.(๒)

๑๕ ธ.ค.๔๘

(ลงชื่อ) พล.ท.จงศักดิ์ พานิชกุล

รอง เสธ.ทบ.(๑)

๑๕ ธ.ค.๔๘